

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Dr. R.H.A. Plasterk
Informatieur
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Raad voor het Openbaar Bestuur

Korte Voorhout 7
2511 CW, Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.raadopenbaarbestuur.nl
Twitter: Raad_ROB

Contactpersoon

Iris Sluiter
T 070-4267540
info@raadopenbaarbestuur.nl

Kenmerk

2023-0000778498

Uw kenmerk

Bijlage(n)

-

Datum 21 december 2023
Betreft Advies informatie

Geachte heer Plasterk,

Als informateur bent u recent gestart met een eerste informatieronde. Vanuit de eigen taak en verantwoordelijkheid denkt de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) ook mee in de kabinetsformatie. Met deze brief vragen wij uw aandacht voor een aantal punten uit onze advisering die in deze informatieronde behulpzaam kunnen zijn.

Formeren en regeren vindt plaats op het fundament van de democratische rechtsstaat. We hebben in ons land een sterke democratische rechtsstaat, ook internationaal gezien. Zo oordeelde de Venetië Commissie van de Raad van Europa onlangs dat Nederland een goed functionerende staat is met sterke democratische instellingen en waarborgen voor de rechtsstaat. De bescherming van individuele rechten schiet soms ernstig en systemisch tekort, zo is gebleken uit de toeslagenaffaire. Maar de mechanismen van de rechtsstaat in Nederland hebben uiteindelijk wel gewerkt, aldus de Venetië Commissie: Nederland lijkt in staat en bereid om zijn fouten aan te pakken en te herstellen. Deze bereidheid en capaciteit om de democratische rechtsstaat goed te laten werken en te borgen, is en blijft onverminderd van groot belang.

Ook een veerkrachtige democratische rechtsstaat moet worden gedragen en onderhouden. Regering en parlement hebben hierin een voorbeeldfunctie. Dat betekent dat zij de waarden van de rechtsstaat onderschrijven, de spelregels volgen en actief bijdragen aan een levendige rechtsstatelijke cultuur. Dat betekent ook dat zij doorlopend een gesprek voeren over de rechtsstaat, met als doel om de vitaliteit en functie daarvan te onderhouden. Bewustwording over de waarden van de rechtsstaat is een manier om de rechtsstaat te versterken en de rechtsstatelijke cultuur bij de overheid en de samenleving te verstevigen. Zie daarover het advies '[Een sterkere rechtsstaat](#)'. Deze bewustwording en de voorbeeldfunctie die regering en parlement daarbij hebben, kan in de gesprekken van deze informatieronde niet ontbreken.

Datum
21 december 2023

Kenmerk
2023-0000778498

Nederland moet snel aan de slag met grote vraagstukken, met het herwinnen van gezag als belangrijkste opdracht voor de nieuwe regering. Deze grote vraagstukken zien bijvoorbeeld op knelpunten in de zorg, woningbouw en migratie die allemaal samenhangen met veranderingen in klimaat, bevolkingssamenstelling en internationale verhoudingen.

Het is van belang dat de overheid deze dringende, omvangrijke en complexe lange termijn opgaven adequaat en voortvarend oppakt, op een wijze waarbij de burger de overheid als bekwaam, betrokken en betrouwbaar ervaart. In het advies '[Gezag herwinnen](#)' vindt u bruikbare handreikingen over hoe dat te (kunnen) bereiken.

Het is nodig om al bij de formatie te beginnen met gezag herwinnen. Een regeerakkoord als startdocument kan daaraan bijdragen. Dit staat in het advies '[Regeerakkoord als startdocument](#)'. Belangrijk is dat het regeerakkoord duidelijkheid geeft over de visie op publieke waarden en de keuzes die daarop volgen. Het moet richtinggevend zijn voor de lange termijn. Wij adviseren de formatie daarop te richten en om daarover ook met conclusies te komen. Voor het vervolg is er ruimte voor het (gehele) parlement en de samenleving. Het is van belang dat zij worden betrokken bij het (voortdurend) vormgeven, bijstellen en concretiseren van 'wat en hoe' er nodig is om de gestelde doelen te behalen. Een regeerakkoord als startdocument zet ook aan tot de gewenste verandering in de bestuurscultuur. Omdat het kan bijdragen aan de slagkracht van het kabinet, aan de wetgevende en controlerende functie van de Tweede Kamer en aan een werkwijze van de rijksdienst als één ambtelijke organisatie.

Het doel van de nu lopende informatieronde is vaststellen of er een basis is voor een vervolg over een vorm van politieke samenwerking als grondslag voor een stabiel kabinet. Ook vanuit het belang om zo spoedig mogelijk te komen tot een gezaghebbende en daadkrachtige regering, wensen wij u hierbij veel wijsheid en succes.

Indien gewenst, zijn wij graag bereid een nadere toelichting te geven op onze adviezen.

Met vriendelijke groet,

Han Polman,
Voorzitter

Iris Sluiter,
Secretaris-directeur